

**ECOLOGISCHE QUICKSCAN
PIJNACKER-CENTRUM**

M I L I E U B E H E E R

ECOLOGISCHE QUICKSCAN

PIJNACKER-CENTRUM

Colofon

Opdrachtgever: Gemeente Pijnacker-Nootdorp
Postbus 1
Oranjeplein 1
2640 AA Pijnacker

Adviesbureau: VanderHelm Milieubeheer B.V.
Nobelsingel 2
2652 XA Berkel en Rodenrijs
010 -249 24 60
info@vdhelm.nl www.vdhelm.nl

Projectfoto's: Dhr. A.W.M. Loeve

© VanderHelm Milieubeheer B.V. /
Gemeente Pijnacker-Nootdorp

Projectcode: PYCE161292

Verantwoording	Status / versie	Definitief
	Datum	12 september 2016
Auteur	Dhr. ing. A.W.M. Loeve	
Kwaliteitscontrole	Mevr. ing. M. Nieuwenhuijsen	
Vrijgave	Dhr. ing. A.A. Heijboer	

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	4
1.1 AANLEIDING	4
1.2 DOELSTELLING	4
1.3 DESKUNDIGHEID	4
1.4 VOLLEDIGHEID ONDERZOEK	4
1.5 KWALITEITSBORGING.....	5
1.6 VERANTWOORDING	5
2. PROJECTGEBIED	6
2.1 HUIDIGE SITUATIE.....	6
2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE EN WERKZAAMHEDEN	6
3. WERKWIJZE	7
3.1 BUREAUONDERZOEK	7
3.2 VELDONDERZOEK	7
4. ONDERZOEKSRISULTATEN	8
4.1 BESCHERMDE GEBIEDEN	8
4.2 FLORA EN FAUNA.....	8
5. TOETSING AAN WETGEVING	15
5.1 BESCHERMDE GEBIEDEN	15
5.2 FLORA- EN FAUNA	15
6. CONCLUSIES, AANBEVELINGEN EN OPMERKINGEN	17
6.1 CONCLUSIES	17
6.2 VERVOLGSTAPPEN	17
6.3 OPMERKING IN VERBAND MET WET NATUURBESCHERMING	18
REFERENTIELIJST	19

BIJLAGEN

1. REGIONALE LIGGING PROJECTGEBIED
2. WETTELIJKE EN BESTUURLIJKE KADERS NATUURBESCHERMING
3. FOTO'S TER PLAATSE

1. INLEIDING

VanderHelm Milieubeheer B.V. te Berkel en Rodenrijs heeft van de gemeente Pijnacker-Nootdorp opdracht gekregen voor het uitvoeren van een ecologische quickscan ter plaatse van het centrum van Pijnacker. Het betreft de dorpskern van Pijnacker van de Klapwijkseweg tot aan de Europalaan en vanaf de Stationsstraat tot de Lijsterbeslaan.

1.1 AANLEIDING

Aanleiding tot deze ecologische quickscan zijn de bestaande natuurwetgeving en de voorgenomen werkzaamheden binnen het projectgebied, betreffende het actualiseren van het bestemmingsplan. Door de werkzaamheden kunnen (beschermde) flora- en faunasoorten worden benadeeld, beschadigd of gedood. Ook kunnen beschermde natuurgebieden worden aangetast. Hierdoor is er bij uitvoering van de werkzaamheden kans op overtreding van de Flora- en faunawet en/of de Natuurbeschermingswet 1998. Om conform de bestaande natuurwetgeving te werken dient inzicht te worden verkregen in de aanwezigheid van beschermde soorten en natuurgebieden. Hierbij dient te worden onderzocht of aanwezige beschermde habitats en (beschermde) flora- en faunasoorten nadelig worden beïnvloed door de werkzaamheden.

1.2 DOELSTELLING

Doel van deze ecologische quickscan is meerledig, namelijk:

- het verkrijgen van inzicht betreffende de aanwezigheid van beschermde natuurgebieden in of nabij het projectgebied en het verkrijgen van inzicht in de effecten van de werkzaamheden op de eventueel aanwezige beschermde natuurgebieden;
- het verkrijgen van inzicht betreffende de aanwezigheid van beschermde flora- en faunasoorten in of nabij het projectgebied en het verkrijgen van inzicht in de effecten van de werkzaamheden op de eventueel aanwezige beschermde soorten.

1.3 DESKUNDIGHEID

De uitvoerend ecologen voldoen aan ten minste één van de door het Ministerie van Economische Zaken, zie box 1, genoemde voorwaarden en zijn daarmee gekwalificeerd als deskundige.

Box 1: Deskundigheid (Bron: Ministerie van Economische Zaken)

Het Ministerie van Economische Zaken verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals de Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of soortenbescherming.

1.4 VOLLEDIGHEID ONDERZOEK

De ecologische quickscan betreft een onderzoek naar de aanwezige beschermde habitats en beschermde flora en fauna ter plaatse van het projectgebied. Het onderzoek is gebaseerd op een bureaustudie en een éénmalig veldbezoek. Voor een volledige inventarisatie van alle aanwezige flora en fauna ter plaatse van het projectgebied dient een inventarisatie over een langere periode te worden uitgevoerd.

Ten tijde van onderhavige ecologische quickscan is nog niet bekend wat de nieuwe situatie exact wordt. Onderliggende quickscan is in eerste instantie bedoeld als onderliggend document voor een actualisatie van het bestemmingsplan. De toetsing in het kader van de Flora en Faunawet en Natuurbeschermingswet betreft enkel een toetsing van de in dit rapport beschreven werkzaamheden en planning.

1.5 KWALITEITSBORGING

VanderHelm Milieubeheer B.V. is lid van het 'Netwerk Groene Bureaus (NGB) - Brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging'. De werkzaamheden die door VanderHelm Milieubeheer B.V. worden uitgevoerd, zijn gebaseerd op het door de NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010).

VanderHelm Milieubeheer B.V. is VCA** (versie 2008/05) gecertificeerd.

Onderhavig project is uitgevoerd in overeenstemming met het kwaliteitssysteem van VanderHelm Milieubeheer B.V. Dit kwaliteitssysteem is gecertificeerd conform de norm ISO 9001:2008.

1.6 VERANTWOORDING

VanderHelm Milieubeheer B.V. is een onafhankelijk adviesbureau en verklaart hierbij geen financiële of juridische belangen te hebben bij de uitkomst van het gevoerde onderzoek.

2. PROJECTGEBIED

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het projectgebied is gelegen ter plaatse van Pijnacker-centrum. Het gaat om de dorpskern van Pijnacker van de Klapwijkseweg tot aan de Europalaan en vanaf de Stationsstraat tot de Lijsterbeslaan. Het gaat om een gebied wat bijna geheel verhard en bebouwd is. Er zijn slechts een aantal parkjes en tuinen aanwezig. De omgeving van het projectgebied bestaat uit de diverse woonwijken van Pijnacker.

De begrenzing van het projectgebied wordt weergegeven in afbeelding 1 en voor de regionale ligging wordt verwezen naar bijlage 1. Voor een fotografische weergave van het projectgebied wordt verwezen naar bijlage 3.

Tabel 1: Gegevens projectgebied

Projectgebied:	Pijnacker-centrum
Straat:	Goudenregensingel, Oostlaan, Emmapark, Raadhuisplein, Lijsterbeslaan, Westlaan, Stationsstraat, Spaerwoude, Kerkweg, Noordweg, Acacialaan
Plaats:	Pijnacker
Gemeente:	Pijnacker-Nootdorp
Provincie:	Zuid-Holland
Kilometerhok (Rijksdriehoekskoördinaten):	X: 89, Y: 448

Afbeelding 1: Begrenzing projectgebied met een rode lijn (Bron: Bingmaps)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE EN WERKZAAMHEDEN

Deze ecologische quickscan is uitgevoerd ter ondersteuning van de actualisatie van het bestemmingsplan van dit gebied. In het kader van dit bestemmingsplan worden in de toekomst mogelijk werkzaamheden uitgevoerd. Deze zijn echter ten tijde van dit onderzoek nog niet bekend.

3. WERKWIJZE

Het onderzoek is gebaseerd op de ethische code van het Netwerk Groene Bureaus - Branchevereniging voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging (juni 2008 en februari 2010). Ten behoeve van het onderzoek zijn een bureaustudie en een veldonderzoek uitgevoerd.

3.1 BUREAUONDERZOEK

Aan de hand van gegevens van de provincie Zuid-Holland en van het Ministerie van Economische Zaken is bepaald of er Beschermde natuurgebieden aanwezig zijn in of nabij het projectgebied en wat de instandhoudingsdoelstellingen van die gebieden zijn. Op basis van gegevens van de provincie Zuid-Holland is bepaald of er gebieden van Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur) aanwezig zijn in of nabij het projectgebied.

Om te bepalen welke soorten mogelijk aanwezig zijn in het projectgebied zijn de NDFF, verscheidene verspreidingsatlassen, verspreidingskaarten en jaarverslagen geraadpleegd. De informatie uit deze atlassen is niet altijd actueel en veelal op uurhok weergegeven (5 x 5 km). Hierdoor kunnen deze gegevens voor het projectgebied enkel als richtlijn worden toegepast en tijdens het veldbezoek worden getoetst.

3.2 VELDONDERZOEK

Er is één veldbezoek uitgevoerd. Middels dit veldbezoek is voor alle in de omgeving voorkomende beschermde soorten bepaald of deze in het projectgebied aanwezig zijn of op basis van het biotoop aanwezig kunnen zijn. Er is een algemene beoordeling gemaakt ten aanzien van de geschiktheid van het gebied voor de diverse beschermde soorten en soortgroepen. De veldinventarisatie is uitgevoerd door een deskundig ecooloog.

De tabellen 2 en 3 bevatten respectievelijk de gegevens van het uitgevoerde veldbezoek en de weersgesteldheid.

Tabel 2: Uitgevoerd veldbezoek

Datum	Activiteit	Soortgroep	Tijdstip (vanaf)	Uitvoerende(n)
24-08-2016	Veldbezoek	Flora Vogels Vleermuizen Vissen Amfibieën Grondgebonden zoogdieren Reptielen Schelpdieren	14.00 uur	A.W.M. Loeve

Tabel 3: Weersomstandigheden*

Datum	Temperatuur (°C)		Overheersende windrichting -kracht (Bft)	Bewolking	Neerslag (mm)
	Min.	Max.			
24-08-2016	15,9	31,9	ZO 3	Onbewolkt	0,0

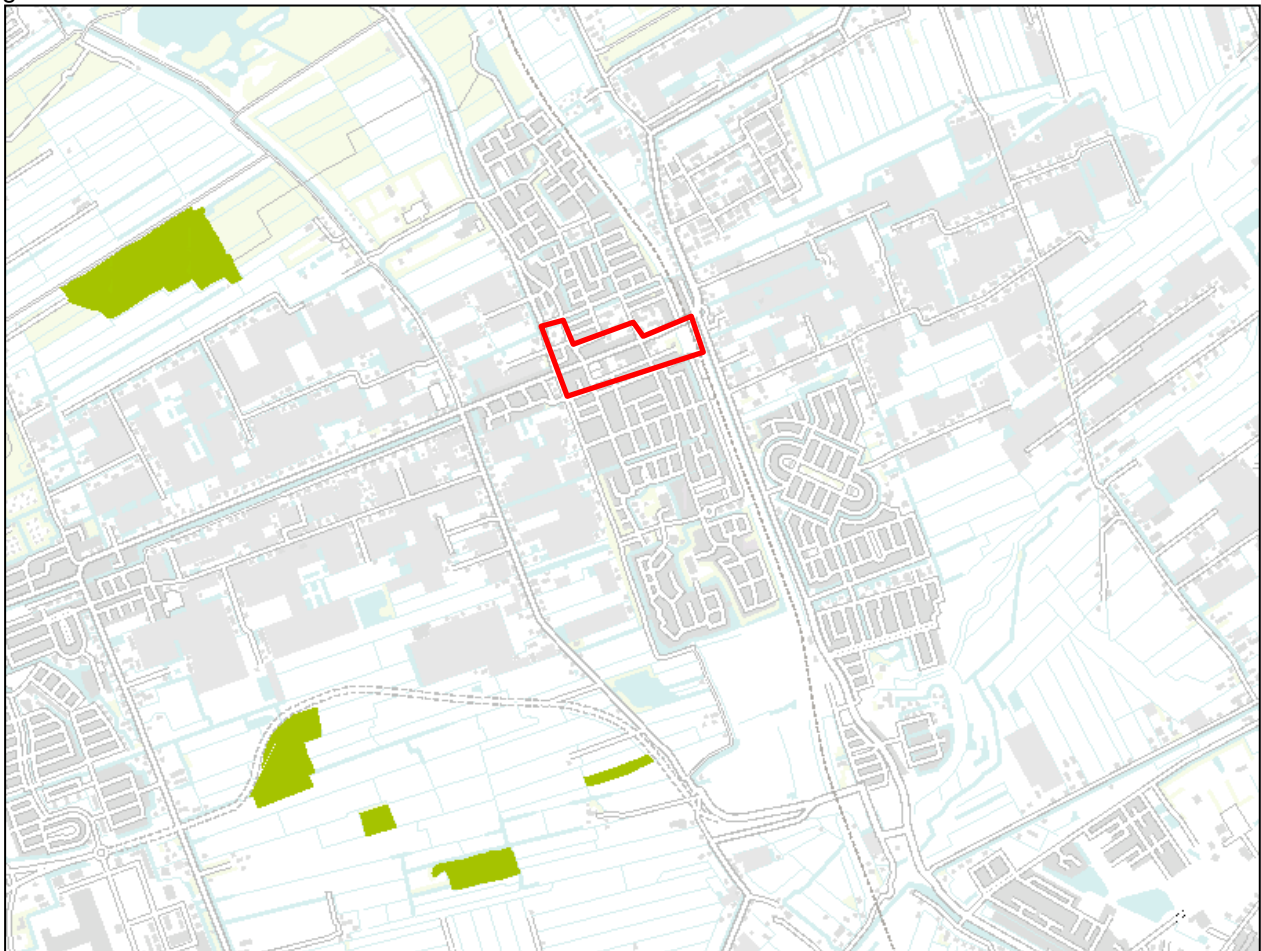
* Weersomstandigheden ter plaatse van weerstation Rotterdam (bron: KNMI)

4. ONDERZOEKSRESULTATEN

4.1 BESCHERMDE GEBIEDEN

Het projectgebied is niet in een beschermd natuurgebied volgens de Natuurbeschermingswet 1998 gelegen en in de directe omgeving van het projectgebied komen geen beschermde natuurgebieden voor. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Solleveld & Kapittelduinen op ongeveer 20 kilometer ten westen van het projectgebied. Dit beschermd natuurgebied kenmerkt zich door de Grijze duinen met Struikhei. Zowel de duinen als de Struikhei zijn zeer gevoelig voor stikstofdepositie vanuit de lucht.

Het projectgebied ligt niet in een gebied van Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur). Wel bevinden zich binnen een straal van drie kilometer om het projectgebied enkele NNN-gebieden.

 Projectgebied

Afbeelding 2: Projectgebied in relatie tot de NNN-gebieden. De groen gekleurde delen zijn onderdeel van de NNN.

4.2 FLORA EN FAUNA

In § 4.2.1 is weergegeven welke soorten worden verwacht op basis van de bureaustudie en in § 4.2.2 is weergegeven of deze soorten ook worden verwacht op basis van het veldbezoek of al zijn aangetroffen tijdens het veldbezoek.

4.2.1 BUREAUONDERZOEK

De in tabel 4 weergegeven soorten worden verwacht op basis van het bureauonderzoek.

Tabel 4: Verwachte beschermde flora- en faunasoorten in het projectgebied op basis van het bureauonderzoek.

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Beschermde status Flora- en faunawet	Bron*
Vaatplanten	Steenbreekvaren	<i>Asplenium trichomanes</i>	Tabel 2	1, 2
	Tongvaren	<i>Asplenium scolopendrium</i>	Tabel 2	1, 2
	Gele helmblloem	<i>Pseudofumaria lutea</i>	Tabel 2	1, 2
	Dotterbloem	<i>Caltha palustris</i>	Tabel 1	1, 2
	Zwanenbloem	<i>Butomus umbellatus</i>	Tabel 1	1, 2
	Brede wespenorchis	<i>Epipactis helleborine</i>	Tabel 1	1, 2
	Grote kaardenbol	<i>Dipsacus fullonum</i>	Tabel 1	1, 2
Vogels	Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	Vogels, categorie 2	2, 3
	Huisemus	<i>Passer domesticus</i>	Vogels, categorie 2	3
	Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	Vogels, categorie 5	2, 3
	Ekster	<i>Pica pica</i>	Vogels, categorie 5	2,3
	Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	Vogels, categorie 5	2, 3
	Koolmees	<i>Parus major</i>	Vogels, categorie 5	2, 3
	Pimpelmees	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Vogels, categorie 5	2, 3
	Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	Vogels, categorie 5	2, 3
	Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	Vogels, categorie 5	2, 3
	Diverse soorten met niet jaarrond beschermde nesten	Aves	Vogels	1, 2, 3
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Tabel 3, IV HR	2,3
	Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Tabel 3, IV HR	2,3
	Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	Tabel 3, IV HR	1, 2, 3
	Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>	Tabel 3, IV HR	1, 2, 3
	Watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>	Tabel 3, IV HR	1, 2, 3
Grondgebonden zoogdieren	Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	Tabel 1	1, 2
	Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Tabel 1	1, 2
	Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	Tabel 1	1, 2
	Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	Tabel 1	1, 2
	Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	Tabel 1	1, 2
	Huispitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	Tabel 1	1, 2
	Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	Tabel 1	1, 2
	Mol	<i>Talpa europaea</i>	Tabel 1	1, 2
	Bunzing	<i>Mustella putorius</i>	Tabel 1	1, 2
	Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Tabel 1	1, 2
	Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Tabel 1	1, 2
	Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Tabel 1	1, 2
	Haas	<i>Lepus europeus</i>	Tabel 1	1, 2
	Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	Tabel 1	1, 2
Vissen**	Kleine modderkruiper	<i>Cobitis taenia</i>	Tabel 2	1, 2
Amfibieën**	Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Tabel 1	1
	Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>	Tabel 1	1
	Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Tabel 1	1
	Meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>	Tabel 1	1
	Bastaardkikker	<i>Rana klepton esculenta</i>	Tabel 1	1

- Tabel 1: algemene soort, licht beschermd;
- Tabel 2: overige soort, middel zwaar beschermd;
- Tabel 3: soorten bijlage IV HR, zwaar beschermd;

- IV HR: soorten opgenomen in bijlage IV van de Europese Habitatrictlijn;
  - I AMvB: bijlage 1 van de Algemene Maatregel van bestuur;
  - Vogels, categorie 2: nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus);
  - Vogels, categorie 5: nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen;
- * Bron: 1 = verspreidingsatlas. 2 = www.telme.nl. 3 = inschatting op basis van het biotoop (m.b.v. Google Maps).
- ** De beschermde soorten bittervoorn en rugstreeppad zijn in bovenstaande tabel niet opgenomen, ondanks de aanwezigheid van mogelijk geschikt habitat. De reden van het uitsluiten van deze soorten is doordat beide niet bekend zijn in het gebied vanuit de beschikbare literatuur over dit gebied. Daarnaast heeft VanderHelm Milieubeheer B.V. veel kennis over dit gebied, doormiddel van veel onderzoeken in de afgelopen jaren, waarbij deze twee beschermde soorten geen enkele keer voorkwamen. Op basis van deze gegevens worden de bittervoorn en rugstreeppad in en rondom Pijnacker uitgesloten.

4.2.2 VELDONDERZOEK

In tabel 5 is weergegeven welke beschermde soorten in het gebied zijn aangetroffen of op basis van biotoopkenmerken worden verwacht. Beschermde soorten die niet in deze tabel zijn opgenomen worden op basis van de ecologische quickscan niet verwacht. Voor soorten die niet in deze tabel zijn opgenomen zijn derhalve geen maatregelen in het kader van de Flora- en faunawet nodig.

Als aanvulling op de tabel is per soortgroep meer informatie gegeven. Hier is voor alle uit de bureaustudie naar voren gekomen soorten behandeld waarom deze soorten worden verwacht of uitgesloten. Voor alle verwachte soorten zijn de gebiedsfuncties en de beschermde elementen volgens de Flora- en faunawet beschreven.

Tabel 5: Aanwezige en verwachte beschermde flora- en faunasoorten in het projectgebied op basis van het veldonderzoek

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Beschermde status Flora- en faunawet	Gebieds-functie*	Aangetroffen (A) of verwacht (V)
Vaatplanten	Dotterbloem	<i>Caltha palustris</i>	Tabel 1		V
	Brede wespenorchis	<i>Epipactis helleborine</i>	Tabel 1		A
Vogels	Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	Vogels, categorie 2	V,F	V
	Huismus	<i>Passer domesticus</i>	Vogels, categorie 2	V,F	V
	Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	Vogels, categorie 5	V,F	A
	Ekster	<i>Pica pica</i>	Vogels, categorie 5	V,F	V
	Koolmees	<i>Parus major</i>	Vogels, categorie 5	V,F	A
	Pimpelmees	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Vogels, categorie 5	V,F	A
	Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	Vogels, categorie 5	V,F	A
	Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	Vogels, categorie 5	V,F	A
	Diverse soorten met niet jaarrond beschermde nesten	Aves	Vogels	V,F	V
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Tabel 3, IV HR	V,F,VL	V
	Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Tabel 3, IV HR	V,F,VL	V
	Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	Tabel 3, IV HR	V,F	V
	Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>	Tabel 3, IV HR	F	V
	Watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>	Tabel 3, IV HR	F	V
Grondgebonden zoogdieren	Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	Tabel 1		V
	Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Tabel 1		V
	Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	Tabel 1		V
	Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	Tabel 1		V
	Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	Tabel 1		V
	Huispitsmuis	<i>Crociodura russula</i>	Tabel 1		V
	Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	Tabel 1		V
	Mol	<i>Talpa europaea</i>	Tabel 1		V
	Bunzing	<i>Mustella putorius</i>	Tabel 1		V
	Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Tabel 1		V

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Beschermde status Flora- en faunawet	Gebieds- functie*	Aangetroffen (A) of verwacht (V)
	Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Tabel 1		V
	Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Tabel 1		V
	Haas	<i>Lepus europeus</i>	Tabel 1		V
	Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	Tabel 1		V
Vissen	Kleine modderkruiper	<i>Cobitis taenia</i>	Tabel 2		V
Amfibieën	Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Tabel 1		V
	Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>	Tabel 1		V
	Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Tabel 1		V
	Meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>	Tabel 1		V
	Bastaardkikker	<i>Rana klepton esculenta</i>	Tabel 1		V

- Tabel 1: algemene soort, licht beschermd;
- Tabel 2: overige soort, middel zwaar beschermd;
- Tabel 3: soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB, zwaar beschermd;
  - I AMvB: bijlage 1 van de Algemene Maatregel van bestuur;
  - IV HR: soorten opgenomen in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn;
- Vogels: vogels die alleen beschermd zijn als broedvogel;
- Vogels, categorie 2: nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus);
- Vogels, categorie 5: nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen;
- -: geen specifieke bescherming, wel zorgplicht;
- Gebiedsfunctie: V: verblijfplaats (nest), O: overwinteringsgebied, VI: vliegroute, F: foerageergebied. De gebiedsfunctie is alleen weergegeven voor zwaarder beschermde soorten (tabel 2, 3 en vogels).

Vaatplanten

In het projectgebied zijn ten tijde van het locatiebezoek geen zwaarder (Tabel 2 en 3) beschermde plantensoorten aangetroffen. Alle aanwezige geschikte muren zijn gecontroleerd op zwaarder beschermde muurflora, welke niet werd aangetroffen. Net buiten het projectgebied rondom de kerk (Oostlaan 38) zijn wel enkele exemplaren van tongvaren aangetroffen. Binnen het projectgebied werd slechts een enkel exemplaar van de onbeschermden muurvaren aangetroffen.

Binnen het projectgebied bevinden zich verschillende vegetatietypen. Er bevinden zich enkele gazons, groenstroken, stenige oppervlakten en enkele stukken met ruigtekruiden. De vegetatie in deze gebieden bestaat met name uit grassen als straatgras, Engels raaigras en Europese hanenpoot. Daarnaast komen diverse algemene bermkruiden als Smalle weegbree, gewoon fluitenkruid, madelief en gewone brandnetel veelvuldig voor. Rondom de aanwezige vijver groeien verschillende oeverplanten als zwart tandzaad, blauw glidkruid en waterzuring. Op de aanwezige bestrating komen naast algemene soorten als gewoon varkensgras, liggende vetmuur en straatgras, ook zeldzamere (onbeschermden) soorten als postelein en kleine majer voor.

Op basis van deze soortensamenstellingen en vegetatietypen wordt het voorkomen van zwaarder beschermde plantensoorten uitgesloten. Wel komt Tabel 1 (licht beschermde) soort brede wespenorchis voor in enkele tuinen van het projectgebied. Rondom de vijver kunnen mogelijk exemplaren van de dotterbloem voorkomen, deze werden tijdens het veldbezoek niet aangetroffen, maar kunnen niet worden uitgesloten daar het veldbezoek buiten het bloeiseizoen van deze soort is uitgevoerd.

Vogels

Het projectgebied biedt mogelijkheden voor vogels om te broeden in de aanwezige bebouwing en begroeiing.

Jaarrond beschermde nesten - categorie 1 tot en met 4

Tijdens het locatiebezoek zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen van vogels uit categorie 1 tot en met 4, en de aanwezigheid hiervan kan middels de quickscan niet worden uitgesloten, omdat het veldbezoek buiten de broedperiode van de meeste soorten is uitgevoerd. Daarnaast zijn broedgevallen van deze soorten enkel aan te tonen door een soortgericht onderzoek.

Het projectgebied bestaat grofweg uit twee typen bebouwing: nieuwbouw (winkelcentra en hoogbouw appartementen) en oudere woningen. In onderstaande afbeelding (3) is de verdeling van deze gebouwen weergegeven.

Afbeelding 3: Verdeling bebouwing projectgebied (Bron: Bingmaps)

De oudere bebouwing is geschikt voor de gebouwbewonende vogelsoorten huismus (categorie 2) en gierzwaluw (categorie 2). Er werden tijdens het veldbezoek geen huismussen aangetroffen. Deze kunnen echter niet worden uitgesloten op basis van een veldbezoek in augustus. Dit is precies in de rustige tijd van de huismus: na de broedperiode. Daarnaast was het erg warm ten tijde van het veldbezoek, waardoor de mogelijk aanwezige huismussen waarschijnlijk schuilden voor de warmte. Huismussen kunnen enkel door middel van een soortgericht onderzoek in de periode van april tot en met mei worden uitgesloten/aangetoond. De daken van de oudere bebouwing zijn grotendeels geschikt als nestplaats voor huismus door de aanwezigheid van kieren en gaten die toegang bieden onder de dakpannen. Daarnaast kunnen de huismussen foerageren in de relatief rustige tuinen en straten (met uitzondering van de Oostlaan) waar voldoende voedsel en dekking aanwezig is. Doordat VanderHelm Milieubeheer B.V. al verschillende onderzoeken naar deze soort heeft uitgevoerd in de directe omgeving weten we echter dat deze goed vertegenwoordigd is in de omgeving.

De gierzwaluw kan nestelen in de kieren of scheuren van de oudere bebouwing (mogelijk ontstaan door achterstallig onderhoud) en onder dakpannen. Deze geschikte broedomstandigheden werden bij verschillende gebouwen waargenomen tijdens het veldbezoek. Ten tijde van het veldbezoek werden geen gierzwaluwen meer waargenomen, daar deze in augustus alweer weggetrokken zijn uit Nederland. Doordat VanderHelm Milieubeheer B.V. al verschillende onderzoeken naar deze soort heeft uitgevoerd in de directe omgeving weten we echter dat de gierzwaluw in de zomermaanden goed vertegenwoordigd is in de omgeving. Derhalve worden gierzwaluwen in de oudere bebouwing verwacht.

De oudere bebouwing is ook geschikt voor de gebouwbewonende soort boomkruiper. Daarnaast kunnen soorten als ekster en zwarte kraai in de aanwezige bomen broeden. De nieuwbouw is ongeschikt voor gebouwgebonden vogels, daar deze geen geschikte openingen en/of dakpannen bevatten.

Jaarrond beschermde nesten - categorie 5

Voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten uit categorie 5 biedt het projectgebied geschikt

biotoop, omdat er verschillende bomen en struiken in het projectgebied aanwezig zijn. Te denken valt hierbij aan ekster en zwarte kraai. Daarnaast zijn deze bomen ook geschikt voor kleinere zangvogels als spreeuw, pimpelmees en koolmees. In de aanwezige openingen en kieren in gebouwen kunnen eveneens soorten als spreeuw en boomkruiper broeden. Ten tijde van het veldbezoek werden geen nesten waargenomen, maar werden wel verschillende van bovengenoemde soorten foeragerend of roepend in het projectgebied waargenomen.

Niet jaarrond beschermde nesten (algemene broedvogels)

Voor algemene broedvogels welke broeden in bomen en watergangen biedt het projectgebied geschikt biotoop. Te denken valt hierbij aan soorten als merel, meerkoet, waterhoen en wilde eend.

Vleermuizen

De bebouwing en bomen in het projectgebied kunnen op diverse manieren een functie hebben voor de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis (Tabel 3). Daarnaast kunnen rosse vleermuis en watervleermuis het gebied mogelijk doorkruisen of incidenteel foerageren in het gebied. Beschermde elementen voor de watervleermuis en rosse vleermuis zijn echter uitgesloten, daar het projectgebied geen geschikte elementen (bomen met grote holten, donkere open jachtgebieden en/of donkere watergangen) bevat.

Vaste rust- en verblijfplaats in bebouwing

Zowel de nieuwbouw als de oudere bebouwing kan op verschillende manieren dienen als vaste rust- en verblijfplaats voor gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis. De gebouwen zijn geschikt als zomer-, kraam-, paar- en/of winterverblijfplaats voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Er zijn tijdens het locatiebezoek op meerdere plekken en gebouwen geschikte invliegopeningen waargenomen. Zo bevinden er zich in de nieuwbouw veel open stootvoegen. Veel van de oudere bebouwing lijkt geen spouwmuur te bevatten, zeker de oudere winkelpanden aan de Oostlaan. Deze gebouwen bevatten echter veel kieren en veelal dakpannen, waardoor verblijfplaatsen van vleermuizen niet kunnen worden uitgesloten. Daarnaast heeft VanderHelm Milieubeheer B.V. meerdere vleermuisonderzoeken uitgevoerd in de directe omgeving van, en deels in het projectgebied. Hieruit blijkt dat er veel vleermuisactiviteit aanwezig is in het projectgebied, en er zijn al reeds baltslocaties van ruige dwergvleermuizen op de nieuwbouw aan de Oostlaan waargenomen.

Er zijn niet direct holtes waargenomen in de bomen tijdens het locatiebezoek, welke kunnen dienen als vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen. Veel van de aanwezige bomen in het projectgebied zijn ook te laag/jong om te dienen als verblijfplaats van vleermuizen. Er bevindt zich aan de oostzijde van het projectgebied een rij grote populieren welke mogelijk geschikt kan zijn. Deze populieren bevatten echter geen holten, en er zijn geen baltsende dieren waargenomen tijdens andere veldbezoeken in deze bomenrij. Derhalve kunnen deze bomen als verblijfplaats worden uitgesloten.

Vliegroute

Het projectgebied kan mogelijk dienen als onderdeel van een vliegroute voor vleermuizen daar het projectgebied meerdere bomen bevat. Ook de directe omgeving geeft mogelijkheden voor vliegroutes. De bomen in het projectgebied zouden kunnen dienen als oriëntatie om vanuit het gebouw naar de nabijgelegen vliegroutes in de vorm van bomenrijen te vliegen.

Foerageergebied

De naastgelegen groene wijken bieden voor vleermuizen een geschikt foerageergebied. Daarnaast bevinden zich in de wijde omgeving van het projectgebied meerdere geschikte locaties die kunnen dienen als foerageergebied. De bomen in het projectgebied zelf kunnen ook dienen als foerageergebied, maar door de vele alternatieven zullen dit geen essentiële foerageergebieden zijn.

Grondgebonden zoogdieren

Voor algemeen beschermde grondgebonden zoogdieren (Tabel 1-soorten), zoals bosmuis en bosspitsmuis is geschikt habitat aanwezig. Zwaardere beschermde soorten (Tabel 2 en 3) worden op basis van verspreiding en biotoop niet verwacht in het projectgebied.

Vissen

Er is geschikt habitat aangetroffen voor de beschermde soort kleine modderkruiper (Tabel 2). De aanwezige vijver staat in verbinding met het omringende slotensysteem. De kleine modderkruiper komt

veelvuldig voor in de directe omgeving van het projectgebied en kan derhalve in de aanwezige vijver niet worden uitgesloten.

Amfibieën

In het projectgebied worden algemene, licht beschermde amfibieën als bruine kikker en gewone pad verwacht. Zowel zomerhabitat (de aanwezige vijver) als winterhabitat (bestrating, tuinen, etc.) is veelvuldig in het projectgebied aanwezig.

Tabel 1 soorten en overige soorten

Tijdens het locatiebezoek zijn geen beschermde slakken, reptielen, kevers, vlinders, libellen en kreeftachtigen waargenomen. Beschermde soorten binnen deze soortgroepen worden op basis van verspreiding en biotoop niet verwacht in het projectgebied. Er worden diverse Tabel 1 soorten (licht beschermde soorten) verwacht binnen de soortgroepen planten en grondgebonden zoogdieren. Middels de vrijstellingsregeling (AMvB art. 75) wordt in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling vrijstelling verleend voor Tabel 1-soorten. Derhalve is voor deze soorten, conform de Flora- en faunawet, alleen de zorgplicht van toepassing is.

5. TOETSING AAN WETGEVING

In dit hoofdstuk is beschreven wat de wettelijke consequenties zijn die voortvloeien uit de aanwezigheid van gebieden en soorten, zoals beschreven in hoofdstuk 4. Voor meer informatie over de juridische achtergronden wordt verwezen naar bijlage 2.

5.1 BESCHERMDE GEBIEDEN

Het projectgebied is niet in een beschermd natuurgebied volgens de Natuurbeschermingswet 1998 gelegen en in de directe omgeving van het projectgebied komen geen beschermde natuurgebieden voor. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Solleveld & Kapittelduinen op ongeveer 20 kilometer ten westen van het projectgebied. Ondanks het gebied op een grote afstand ligt zijn negatieve effecten op het Natura 2000-gebied niet uit te sluiten. Er bevinden zich in dit natuurgebied onderdelen welke een negatief effect kunnen ondervinden door een toename van stikstof. Indien bij werkzaamheden een grote toename aan stikstof wordt verwacht, is een negatief effect op het Natura 200-gebied niet uit te sluiten.

Het projectgebied ligt niet in een gebied van Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur). Binnen een straal van 3 kilometer van het projectgebied bevinden zich enkele gebieden van het NNN. Gezien de afstand tot NNN wordt een negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN-gebied uitgesloten. Vervolgstappen met betrekking tot NNN hoeven derhalve niet te worden genomen.

5.2 FLORA- EN FAUNA

Op basis van de bureaustudie en de veldinventarisatie worden diverse beschermde soorten verwacht in het projectgebied.

Vogels

Jaarrond beschermde nesten categorie 1-4

De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten kan middels de quickscan niet worden uitgesloten. Er worden jaarrond beschermde nesten verwacht van huismus en gierzwaluw. Jaarrond beschermde nesten zijn nesten van vogels die hier jaarrond gebruik van maken of jaarlijks terugkeren naar hetzelfde nest. Deze nesten zijn jaarrond beschermd, middels Artikel 11 van de Flora- en faunawet, dus ook als het nest niet in gebruik is om te broeden. Om overtreding van Artikel 11 te voorkomen is een aanvullend onderzoek nodig naar de aan- of afwezigheid van jaarrond beschermde nesten.

Jaarrond beschermde nesten categorie 5

Ekster, koolmees, pimpelmees, boomkruiper, zwarte kraai en spreeuw zijn vogels met jaarrond beschermde nesten uit categorie 5, die in het projectgebied voor (kunnen) komen. Jaarrond beschermde nesten zijn nesten van vogels die hier jaarrond gebruik van maken of jaarlijks terugkeren naar hetzelfde nest. Deze nesten zijn jaarrond beschermd, middels Artikel 11 van de Flora- en faunawet, dus ook als het nest niet in gebruik is om te broeden. Voor jaarrond beschermde nesten uit categorie 5 geldt echter dat als er in de omgeving voldoende alternatief aanwezig is, de nesten een gelijke beschermingsstatus hebben als niet jaarrond beschermde nesten. In dit geval is voor alle aanwezige en te verwachten soorten voldoende alternatief in de omgeving en geldt de bescherming alleen wanneer een broedgeval aanwezig is.

Niet jaarrond beschermde nesten (algemene broedvogels)

In het projectgebied worden niet- jaarrond beschermde nesten van algemene broedvogels als meerkoet, waterhoen, houtduif, heggenmus, merel en wilde eend verwacht. De nesten van deze soorten zijn beschermd zolang ze in gebruik zijn om te broeden. De bescherming van deze nesten is geregeld middels Artikel 11 van de Flora- en faunawet. De periode dat er de meeste kans is op verstoring van niet- jaarrond beschermde nesten ligt in het voorjaar en de zomer. Als er in deze gevoelige periode wordt gewerkt moet rekening worden gehouden met broedvogels en moeten eventueel maatregelen worden genomen om verstoring te voorkomen.

Vleermuizen

Vaste rust- en verblijfplaatsen

De gebouwen in het projectgebied bevatten mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis. Het slopen van gebouwen waarin vleermuizen verblijven betekent een overtreding van Artikel 11 van de Flora- en faunawet. Daarnaast is er kans op overtreding van Artikel 9 van de Flora- en faunawet bij het slopen van gebouwen met vleermuizen daarin. Middels aanvullend onderzoek kan de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen worden vastgesteld of uitgesloten en kan worden bepaald wat het effect van de werkzaamheden is op de eventuele vaste- rust en verblijfplaatsen.

Vliegroutes en Foerageergebied

Het projectgebied functioneert mogelijk als vliegroute/foerageergebied voor verschillende soorten vleermuizen. Daar het een groot gebied betreft, met verschillende lijnvormige structuren, is het niet uit te sluiten of een vliegroute binnen het projectgebied essentieel is. Het kappen van de bomen kan mogelijk leiden tot een overtreding van artikel 11 (vernietiging van een essentiële vliegroute/foerageergebied).

Wel geldt voor de mogelijk aanwezige vleermuizen de zorgplicht. Dit houdt in dat foeragerende en langsvliegende vleermuizen niet mogen worden verstoord door verlichting.

Vissen

In de vijver in het projectgebied worden vaste rust- en verblijfplaatsen van de beschermde vissoort kleine modderkruiper (Tabel 2) verwacht. Voor de beschermde vissoorten uit Tabel 2 betekent verstoring en/of vernietiging van de vaste rust- en verblijfplaats waarbij de functionaliteit van het leefgebied in het geding komt een overtreding van Artikel 11 van de Flora- en faunawet waarvoor in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling een ontheffing nodig is. Daarnaast kan het dempen van een watergang met daarin beschermde vissoorten kan zonder aanvullende maatregelen leiden tot overtreding van Artikel 9 van de Flora- en faunawet, namelijk het doden of verwonden van een beschermde diersoort.

Voor Tabel 2 soorten (kleine modderkruiper) geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de Flora- en faunawet wanneer gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en een ecologische werkprotocol. Aanvullend onderzoek kan uitwijzen of er daadwerkelijk vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde vissoorten aanwezig zijn.

Tabel 1 soorten en overige soorten

Op basis van bureaustudie en veldinventarisatie worden geen beschermde reptielen, slakken, weekdieren, kevers, vlinders, libellen en kreeftachtigen verwacht in het projectgebied. Wel komen van deze soortgroepen niet-beschermde soorten voor. Er worden diverse Tabel 1 soorten (licht beschermde soorten) verwacht binnen de soortgroepen planten, amfibieën en grondgebonden zoogdieren. Middels de vrijstellingsregeling (AMvB art. 75) wordt in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling vrijstelling verleend voor Tabel 1-soorten. Derhalve is voor deze soorten, conform de Flora- en faunawet, alleen de zorgplicht van toepassing is.

6. CONCLUSIES, AANBEVELINGEN EN OPMERKINGEN

Binnen het projectgebied ter plaatse van Pijnacker centrum is een ecologische quickscan uitgevoerd. Het bestemmingsplan in het projectgebied wordt geactualiseerd en de werkzaamheden die hier mogelijk uit voortvloeien kunnen mogelijk een nadelige invloed op de aanwezige flora en fauna. Er dienen ecologische maatregelen te worden genomen om te werken conform de Flora- en faunawet.

6.1 CONCLUSIES

Op basis van de ecologische quickscan wordt geconcludeerd dat:

De volgende beschermde soorten aanwezig zijn:

- Tabel 1: Brede wespenorchis;
- Vogels: Boomkruiper, koolmees, pimpelmees, spreeuw, zwarte kraai.

De volgende beschermde soorten op basis van het biotoop worden verwacht:

- Tabel 1: Dotterbloem en diverse grondgebonden zoogdieren en amfibieën;
- Tabel 2: Kleine modderkruiper;
- Tabel 3 IV HR: Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, watervleermuis;
- Vogels: Huismus, gierzwaluw, ekster en diverse algemene broedvogels.

De volgende beschermde gebieden aanwezig zijn in en rond het projectgebied:

- Natuurbeschermingswet 1998: Solleveld & Kapittelduinen op circa 20 kilometer afstand;
- Natuurnetwerk Nederland: diverse groengebieden binnen een straal van 3 kilometer afstand.

Rekening dient te worden gehouden met:

- De (mogelijke) aanwezigheid van de hierboven genoemde beschermde soorten;
- De zorgplicht zoals opgenomen in de Flora- en faunawet, die te allen tijde van toepassing is. De zorgplicht is van toepassing op alle soorten.

Geen rekening hoeft te worden gehouden met:

- De Natuurbeschermingswet 1998 aangezien de werkzaamheden geen effect hebben op enig beschermd natuurgebied volgens de Natuurbeschermingswet 1998;
- Vervolgstappen inzake het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voormalige Ecologische hoofdstructuur) zijn niet nodig, aangezien de werkzaamheden geen effect hebben op enig gebied behorend tot NNN.

6.2 VERVOLGSTAPPEN

Op basis van de ecologische quickscan dienen de volgende vervolgstappen te worden genomen:

- Om vertraging verderop in het (uitvoerings)proces te voorkomen adviseren we in dit stadium een aanvullend onderzoek zodat de vervolgstappen bekend zijn en ingezet kunnen worden. Wij adviseren aanvullend onderzoek naar:
  - Het voorkomen van huismus en gierzwaluw bij werkzaamheden aan de oudere bebouwing in het projectgebied;
  - Het gebruik van het gehele projectgebied en de omliggende omgeving door vleermuizen (Tabel 3) als vliegroutes, foerageergebied en vaste rust- en verblijfplaats bij werkzaamheden aan bebouwing, om beschermde elementen aan te tonen dan wel uit te sluiten;
  - Het voorkomen van de verwachte beschermde vissoort kleine modderkruiper (Tabel 2) bij werkzaamheden aan de vijver.
- Wanneer in het voorjaar of de zomer wordt gewerkt: voor de start van de werkzaamheden het projectgebied en de directe omgeving ('invloedsfeer van de werkzaamheden') te controleren op broedvogels. Indien broedende vogels aanwezig zijn, is het aan de deskundige om te bepalen of met de werkzaamheden kan worden aangevangen;
- Tijdens de werkzaamheden alert te zijn op het voorkomen van (beschermde) dieren op en rond het projectgebied. Bij het voorkomen van (beschermde) dieren, deze de tijd te gunnen om te kunnen vluchten;

- Indien men onverwachts zwaarder (Tabel 2 of 3) beschermde soorten aantreft, altijd het advies van een deskundige te raadplegen;
- Bij twijfel over de aanwezigheid van beschermde soorten de hulp van een deskundige in te roepen.

6.3 OPMERKING IN VERBAND MET WET NATUURBESCHERMING

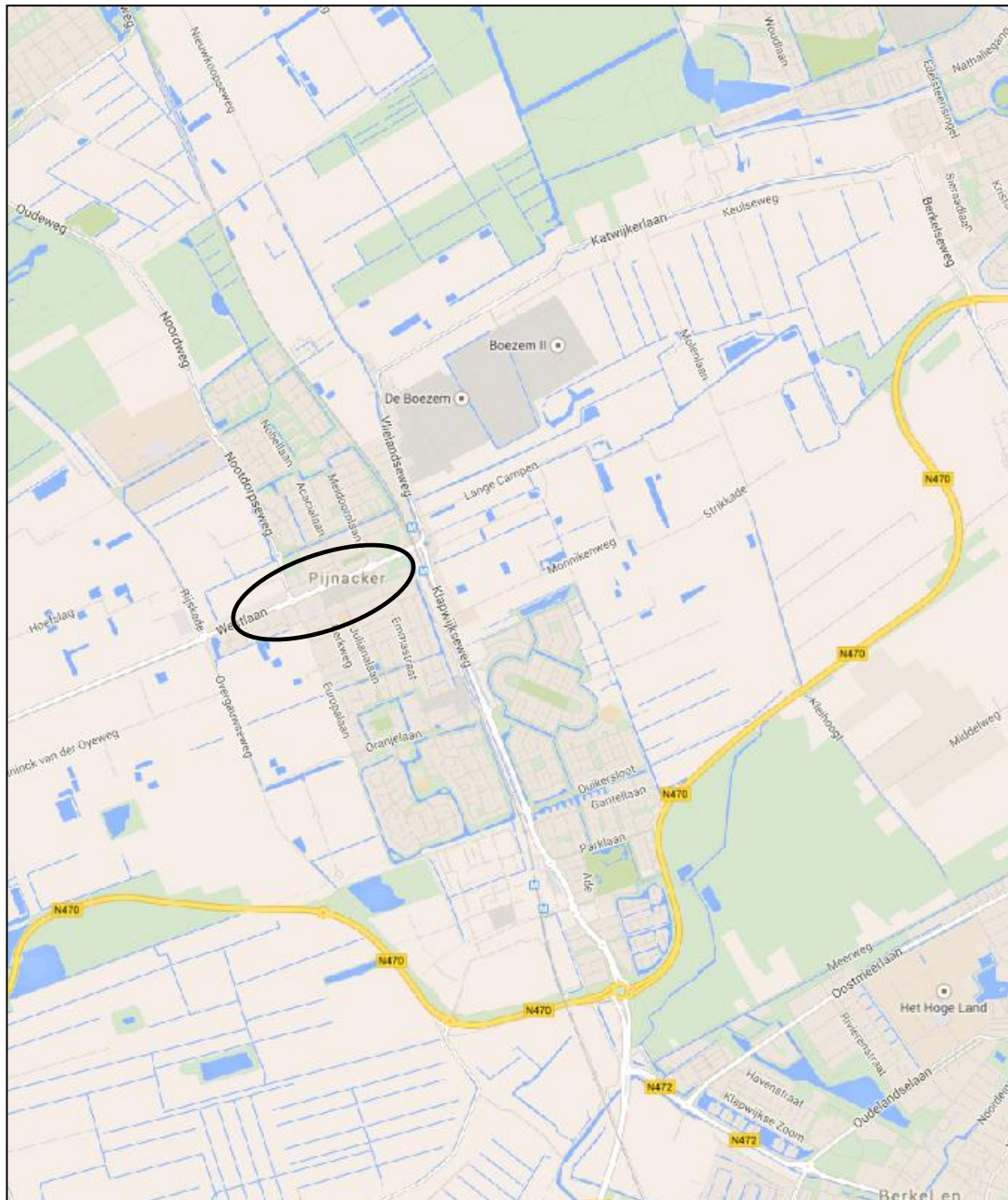
Naar verwachting zal 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming in werking treden. Welke gevolgen deze nieuwe wetgeving kan hebben voor lopende projecten is nog niet in te schatten. De daadwerkelijke invulling (o.a. soortbescherming en vervolgstappen) van de wetgeving en hoe de wetgeving exact geïmplementeerd gaat worden is nog niet bekend. Een grote verandering is dat de handhaving en implementatie verschuift van het Ministerie van Economische Zaken (in de vorm van RVO) naar de provincies.

REFERENTIELIJST

- Beschermde natuurgebieden. <http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas=ehs>
- Diepenbeek, A. van (1999). *Veldgids Diersporen. Sporen van gewervelde landdieren*. Uitgeverij KNNV.
- Koning, J. de; Broek, JW van den; Meyere, D. de & Bruens, H. (2009). *Dendrologie van de lage landen*. Uitgeverij KNNV.
- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek, *Zoogdieren van West-Europa*. 2^e druk 2003 VZZ. Uitgeverij KNNV.
- Lenders, H.J.R., C.C.H. Marijnissen en R.P.W.H. Felix (1993). *Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld*. 4^e geheel herziene druk. RAVON.
- Meijden, R. van der (2004). *Heukels' Flora van Nederland*. 23^e druk. Uitgeverij Wolters-Noordhoff.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (2005). *Tabellen soorten Flora- en faunawet*.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (1979). *Vogelrichtlijn. 79/409/EEG*.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit Vrijstellingsregeling (2005). *AMvB "artikel 75". Besluit houdende wijzigingen van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en Faunawet en enkele andere wijzigingen*.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (1998). *Natuurbeschermingswet 1998*.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (1992). *Europese Habitat Richtlijn. 92/43/EEG*.
- Nederlandse vereniging voor libellenstudie (2002). *Atlas van de Nederlandse libellen - Nederlandse fauna 4*. KNNV, EIS.
- Nie, H.W. de (1996). *Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen*. Provincie Zuid-Holland. Ecologische Hoofdstructuur.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland (2002). *Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998 - 2000 - Nederlandse fauna 5*. KNNV & EIS.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland en Vogelbescherming Nederland (2005). *Rode Lijst van de Nederlandse broedvogels*. Tirion Uitgevers
- Staatsblad, nr. 402 (1998). *Flora- en Faunawet*. Wet van 25 mei 1998, houdende regels ter bescherming van in het wild levende planten- en diersoorten.
- Staatsblad, nr. 501 (2004). *Besluit van 10 september 2004 houdende wijzigingen van een aantal, algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*.
- Staatscourant nr. 220 (2001). *Bekendmaking lijsten beschermde soorten*.
- Staatscourant nr. 51 (2002). *Regeling aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet*.
- Stichting Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (RAVON). www.ravon.nl
- Stichting Zoogdierwerkgroep Zuid-Holland. www.zwgzh.nl
- Waarnemingen van flora en fauna. www.telmee.nl
- Zoogdieratlas. www.zoogdieratlas.nl

BIJLAGE 1 REGIONALE SITUATIEKAART PROJECTGEBIED

○ = Projectgebied

BIJLAGE 2 WETTELIJKE EN BESTUURLIJKE KADERS NATUURBESCHERMING

In Nederland loopt de bescherming van natuur via twee sporen. Enerzijds is er bescherming van natuurgebieden. Anderzijds is er de bescherming van soorten flora (planten) en fauna (dieren). In dit hoofdstuk wordt een korte beschrijving gegeven van de vigerende wet- en regelgeving in zake de Natuurbeschermingswet 1998, Natuurnetwerk Nederland (NNN, voormalige Ecologische Hoofdstructuur) en de Flora- en faunawet.

GEBIEDSBESCHERMING

Natuurbeschermingswet 1998

De gebiedsbescherming is geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998 en de Nota Ruimte. Onder deze bescherming vallen de volgende gebiedsoorten: Natura 2000-gebieden (dit zijn gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn), Beschermde Natuurmonumenten en gebieden ter uitvoering van verdragen en andere internationale verplichtingen (zoals wetlands), worden ook beschermd op basis van de Natuurbeschermingswet 1998.

De in dit rapport beschreven toetsing betreft het vaststellen of het projectgebied in of in de omgeving van een beschermd natuurgebied ligt en of er sprake is van een negatief effect op de beschermde natuurwaarden. Zo nee, dan is verder onderzoek niet nodig, zo ja, dan is een aanvullende toetsing nodig waarbij wordt vastgesteld of er sprake is van een negatief effect.

Natuurnetwerk Nederland

Het beschermingsregime voor gebieden die vallen onder Natuurnetwerk Nederland (NNN, voormalige Ecologische Hoofdstructuur) vloeit voort uit het Natuurbeleidsplan uit 1991 en de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening. Het is in de Nota Ruimte op nationaal niveau en vervolgens door de provincies op provinciaal niveau nader uitgewerkt. Bescherming van deze gebieden is op planologische basis en er wordt van uitgegaan van het "Nee, tenzij"-regime en compensatiebeginsel. Het ruimtelijk beleid voor NNN is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden. Daarom geldt in de NNN het "nee, tenzij"-regime. Indien een voorgenomen ingreep de "nee, tenzij"-afweging met positief gevolg doorloopt kan de ingreep plaatsvinden, mits de eventuele nadelige gevolgen worden gemitigeerd en resterende schade wordt gecompenseerd. Indien een voorgenomen ingreep niet voldoet aan de voorwaarden uit het "nee, tenzij"-regime dan kan de ingreep niet plaatsvinden.

SOORTENBESCHERMING (FLORA- EN FAUNAWET)

Bescherming van kwetsbare en zeldzame flora en fauna is geregeld in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet geldt daar waar beschermde soorten voorkomen. Daarbij is het niet van belang of dat specifieke gebied ook wettelijk beschermd wordt. Binnen de Flora- en faunawet geldt een beschermingsregime dat uitgaat van drie klassen (ingedeeld in tabellen) en daarnaast vogels als aparte categorie. Afhankelijk van de status van een soort moet bij de aantasting van exemplaren bij plannen, projecten of activiteiten een ontheffing op de Flora- en faunawet worden aangevraagd. Belangrijk voor de toekenning hiervan is de status, maar ook of de duurzame instandhouding van de populatie wel of niet in het geding is. Bescherming van licht naar zwaar is als volgt:

Tabel 1-soorten

Middels de vrijstellingsregeling (AMvB art. 75) wordt in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling vrijstelling verleend voor Tabel 1-soorten. Derhalve hoeft voor deze soorten geen ontheffing te worden aangevraagd. Echter voor deze soorten blijft de algemene zorgplicht van kracht.

Tabel 2-soorten

Voor de Tabel 2-soorten kan gewerkt worden met een door het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) goedgekeurde gedragscode of met een ontheffing. Indien aanwezige Tabel 2-soorten geen hinder ondervinden of niet in hun voortbestaan bedreigd worden door de werkzaamheden kan zonder een ontheffing gewerkt worden.

Tabel 3-soorten

Voor de Tabel 3-soorten dient in het geval van ruimtelijke ontwikkeling gewerkt te worden onder een ontheffing. Bij werkzaamheden die vallen onder beheer & onderhoud en beheer & gebruik kan ook met een door het Ministerie van EL&I goedgekeurde gedragscode gewerkt worden.

Indien aanwezige Tabel 3 soorten geen hinder ondervinden of niet in hun voortbestaan bedreigd worden door de werkzaamheden kan zonder een ontheffing gewerkt worden.

Indien er maatregelen genomen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen garanderen, is een ontheffing van de Flora- en faunawet niet nodig. Om er zeker van te zijn of de opgestelde mitigerende maatregelen voldoende zijn, kan op basis van de opgestelde mitigerende maatregelen een ontheffing bij het Ministerie van EL&I worden aangevraagd. Indien het Ministerie van EL&I akkoord gaat met de mitigerende maatregelen, wordt de ontheffingsaanvraag positief afgewezen en mogen de werkzaamheden worden uitgevoerd.

Vogels

Voor vogels dienen in het geval van ruimtelijke ontwikkeling mitigerende maatregelen opgesteld te worden die ervoor zorg dragen dat de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen gegarandeerd wordt. Wanneer dit niet mogelijk is kan, indien de volgende belangen aan de orde zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid, een ontheffing aangevraagd worden

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is de zorgplicht opgenomen. Onderstaand wordt de zorgplicht weergegeven, zoals is opgenomen in Artikel 2 van de Flora- en faunawet.

- Lid 1: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
- Lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Verboden handelingen

Naast de zorgplicht zijn een aantal verboden handelingen opgenomen. Deze worden hieronder weergegeven.

- Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op een andere manier van de groeiplaats verwijderen van planten.
- Artikel 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen van dieren. Het met het oog op bovenstaande doelen opsporen van dieren.
- Artikel 10: Het opzettelijk verontrusten van dieren.
- Artikel 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen, verstoren van nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren.
- Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van planten en dieren.

RODE LIJSTEN

Op grond van het Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009 houdende vaststelling van geactualiseerde Rode Lijsten flora en fauna (Minister van LNV, 2004) zijn gevoelige, kwetsbare, bedreigde, ernstige bedreigde en verdwenen dier- en plantensoorten opgenomen in een nationale Rode Lijst. Aan deze soorten moet volgens het besluit bijzondere aandacht worden besteed voor wat betreft de instandhouding. De Rode Lijst geeft de soorten van de lijst dus geen afzonderlijke juridische beschermingsstatus, maar geeft wel aan dat er in het (soorten)beleid rekening gehouden moet worden met de instandhouding van de betreffende soorten. Wanneer er op provinciaal niveau beleid ten aanzien van bepaalde Rode Lijstsoorten is vastgesteld, dan dient dit beleid als afwegingskader in de besluitvorming rond plannen die in gaan tegen dit beleid.

BIJLAGE 3 FOTO'S TER PLAATSE

Foto 1: Vijver en aangrenzende sloot

Foto 2: Brede wespenorchis in tuin

Foto 3: Nieuwbouw

Foto 4: Oudere bebouwing winkelstraat

Foto 5: Rij populieren

Foto 6: Oudere bebouwing met kieren/gaten

Foto 7: nieuwbouw met open stootvoegen

